

Hanukkah: Public or Private Observance?

by Rabbi Hillel C. Lavery-Yisraeli

The Conservative Yeshiva, Jerusalem

This E-Shiur is made possible by a generous grant from
Temple Zion Israelite Center, Miami, Florida

א. חשיבות ומשמעות נר חנוכה

א. The importance of the Hanukkah light, and which comes first

B. Shabbat 23b

Rava said: It is obvious to me [that if one must choose between] the house light and the Hanukkah light, the former is preferable, on account [of the importance] of the peace of the home; [between] the house light and [wine for] the Shabbat Kiddush, the house light is preferable, on account of the peace of the home. Rava asked: What [if the choice lies between] the Hanukkah lamp and Kiddush [wine]: is the latter more important, because it is more frequent (a Rabbinic principle for giving priority to mitzvot performed more frequently); or perhaps the Hanukkah lamp is preferable, on account of publicizing the miracle? After asking, he resolved it himself: The Hanukkah lamp is preferable, on account of publicizing the miracle.

Rashi

The house light and the Hanukkah light – the house light on Shabbat, when s/he is poor and doesn't have enough money to buy oil for two lights.

Peace of the home – and so it is said later on (Shabbat 25b) "My being is bereft of peace" (Lamentations 3:17) – this refers to lighting a lamp for Shabbat, for the people of one's house suffer if they must dwell in darkness.

תלמוד בבלי, שבת כג ע"ב

אמר רבא, פשיטא לי: נר ביתו ונר חנוכה - נר ביתו עדיף, משום שלום ביתו. נר ביתו וקידוש היום - נר ביתו עדיף, משום שלום ביתו. בעי רבא: נר חנוכה וקידוש היום מהו? קידוש היום עדיף - דתדיר, או דילמא: נר חנוכה עדיף, משום פרסומי ניסא? בתר דאבעיא הדר פשטה: נר חנוכה עדיף, משום פרסומי ניסא.

רש"י

נר ביתו ונר חנוכה - נר ביתו בשבת, והוא עני ואין לו כדי לקנות שמן לשתי נרות. שלום ביתו - והכי אמרינן לקמן (שבת כה, ב) ותזנח משלום נפשי - זו הדלקת נר בשבת, שבני ביתו מצטערין לישיב בחשך.

Questions:

1. Why are Shabbat candles more important than Hanukkah candles, and Hanukkah candles more important than Kiddush [wine] on Shabbat? What is the logic or reasoning behind each answer?
2. What does "Pirsumei Nisa" – publicizing the miracle – mean? Does its meaning change if it is a communal, familial, or individual obligation?

ב. זמן הדלקת נרות חנוכה, ומי אמור לראות את הנרות?
ב. The time of lighting the Hanukkah lamps,
and who is supposed to see them?

B. Shabbat 21b

Its observance [lighting the Hanukkah lamp] is from sunset until there is no wayfarer in the street. Does that not mean that if it goes out [within that period] it must be relit? – No, it means *either* that if one has not yet lit it, s/he may still light it within that time period, *or* alternatively [it refers to] a minimum quantity: that one must use enough oil to allow it to burn for that amount of time [regardless of when it actually is lit]. 'Until there is no wayfarer in the street.' Until when [is that]? – Rabbah b. Bar Hanah said in R. Yohanan's name: Until the Palmyreans have departed.

Rashi

A minimum quantity – i.e. it should have this amount of oil. However, if it went out, one does not need to relight it.

The Palmyreans – the name of a nation, gatherers of twigs, who wait outside until the others go home at nightfall and light fire in their homes, and when they need wood, come outside and buy from them.

Tosafot

That if one did not yet light, s/he should still light. – But from then on it is too late. R.Y. Porat says that one should be careful to light at night immediately, so as not to postpone it too much; however, if one was late, s/he should still light because of the doubt, since another reason was given as well [i.e. if the reason is "לשיעורה" – "for the minimum quantity", it wouldn't matter *when* one lights during the night, as long as one lit a light that would burn for the *amount* of time from sunset until there are no more wood-gatherers in the street. – HCL-Y] And to R. Yitzhak it seems that nowadays it is not important when one lights; it's not meant to be noticed except by those who live in our homes anyway, since we light inside.

תלמוד בבלי, שבת כא ע"ב

מצותה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק. מאי לאו, דאי כבתה הדר מדליק לה! - לא, דאי לא אדליק - מדליק. ואי נמי: לשיעורה. עד שתכלה רגל מן השוק, - ועד כמה? - אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: עד דכליא ריגלא דתרמודאי.

רש"י

לשיעורה - שיהא בה שמן כשיעור הזה, ומיהו, אם כבתה - אין זקוק לה. רגלא דתרמודאי - שם אומה, מלקטי עצים דקים, ומתעכבין בשוק עד שהולכים בני השוק לבתיהם משחשכה ומבעירים בבתיהם אור, וכשצריכין לעצים - יוצאים וקונין מהן.

תוס'

דאי לא אדליק מדליק - אבל מכאן ואילך עבר הזמן. אומר הר"י פורת דיש ליזהר ולהדליק בלילה מיד שלא יאחר יותר מדאי; ומכל מקום, אם איחר, ידליק מספק, דהא משני שינויי אחרינא. ולרבי יצחק נראה דעתה אין לחוש מתי ידליק, דאנו אין לנו היכרא אלא לבני הבית, שהרי מדליקין מבפנים.

Questions:

1. To whom was "Pirsumei Nisa" directed in Talmudic times? To whom was it directed in the Tosafot's time? To what do you attribute this change? Should this affect the times during which the Hanukkah may be lit?
2. Is "Pirsumei Nisa" mandatory or merely an added beautification?

ג. איפה מדליקים?
ג. Where do we light?

<p><u>B. Shabbat 21b</u> Our Rabbis taught: It is incumbent to place the Hanukkah lamp by the door of one's house on the outside; if one dwells on an upper floor, he places it at the window nearest the street. But in times of danger it is sufficient to place it on the table.</p>	<p><u>תלמוד בבלי, שבת כא ע"ב</u> תנו רבנן: נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ. אם היה דר בעלייה - מניחה בחלון הסמוכה לרשות הרבים. ובשעת הסכנה - מניחה על שלחנו, ודיו.</p>
<p><u>Rashi</u> On the outside – for the sake of publicizing the miracle ("Pirsumei Nisa"). And not in public space, but rather in one's courtyard, since their houses opened into a courtyard. If one dwells on an upper floor – and therefore has no place in his/her courtyard to place it. Places it – indoors, next to a window which opens onto public space. Danger –for the Persians had a law that on their holiday no candles may be lit except in their temples of idolatry, as is mentioned in Gittin (17a).</p>	<p><u>רש"י</u> מבחוץ - משום פרסומי ניסא, ולא ברשות הרבים אלא בחצרו, שבתיהן היו פתוחין לחצר. ואם היה דר בעלייה - שאין לו מקום בחצרו להניחה שם. מניחה - מבפנים, כנגד חלון הסמוך לרשות הרבים. הסכנה - שהיה להם לפרסיים חוק ביום אידם שלא יבעירו נר אלא בבית עבודה זרה שלהם, כדאמרינן בגיטין (יז, א).</p>

<p><u>B. Shabbat 22a</u> If a Hanukkah lamp is placed above twenty cubits [from the ground] it is unfit... Rabbah said: The Hanukkah lamp should be placed within the handbreadth nearest the door. And where is it placed?- R. Aha son of Rava said: On the right side: R. Shemuel of Difti said: On the left side. And the law is, on the left, so that the Hanukkah lamp shall be on the left and the mezuzah on the right.</p>	<p><u>תלמוד בבלי, שבת כב ע"א</u> נר של חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה - פסולה ... אמר רבה: נר חנוכה מצוה להניחה בטפח הסמוכה לפתח. והיכא מנח ליה? רב אחא בריה דרבא אמר: מימין, רב שמואל מדפתי אמר: משמאל. והילכתא - משמאל, כדי שתהא נר חנוכה משמאל ומזוזה מימין.</p>
<p><u>Rashi</u> It is unfit – for eyes don't reach it above twenty cubits, and [hence] there is no publicizing of the miracle ("Pirsumei Nisa"). Should be placed – in the courtyard or in the public space within the handbreadth nearest the door, for if s/he were to place it further away from the door, it is not clear that the owner of the house placed it there. On the right side – when s/he enters his/her home, on his/her right.</p>	<p><u>רש"י</u> פסולה - דלא שלטא בה עינא למעלה מעשרים אמה, וליכא פרסומי ניסא. מצוה להניחה - בחצר או ברשות הרבים בטפח הסמוך לפתח, שאם ירחיקנו להלן מן הפתח - אינו ניכר שבעל הבית הניחו שם.</p>

Mezuzah – it is established that it must be on the right, as it says (Deuteronomy 6:9) "*your house*", meaning, in the way you enter, and when a person starts walking, s/he lifts his/her right foot first.

מימין - בכניסתו לביתו
לימין.
מזוזה - קיימא לן דבימין,
דכתיב ביתך - דרך ביאתך, וכי
עקר אינש - כרעיה דימנא עקר
ברישא.

Questions

1. What is the significance of where the Hanukkah lamps are placed? How does this affect the "*Pirumei Nisa*"?
2. Who is the intended audience of the "*Pirumei Nisa*", during different political situations?